

Magyarok Nagyasszonya I. Nemzetközi Egyházzenei Fesztivál 1999. okt. 6–10.

A Józsefvárosi Művelődési Központ /JKK/ és a Budapesti Énekes Iskola /BÉNI/ évek óta gyümölcsöző együttműködést folytat, melynek eredményeképpen Budapesten egyedülálló havi rendszerességű vasárnapi egyházzenei matinésorozat és a zeneirodalom remekműveit bemutató Zenés Misék c. polifon/zenekaros liturgikus események hallhatók immár öt éve Józsefvárosban, a Rezső téri plébániatemplomban. Ennek következményeként vetődött fel az az ötlet, amely az Aradi vértanúk emléknapja (okt. 6.) és a Magyarok Nagyasszonya búcsú (okt. 8.) időszakában kívánt betekintést nyújtani a keleti és nyugati egyházzenét (is) művelő együttesek munkálkodásába, a Magyarok Nagyasszonya Nemzetközi Egyházzenei Fesztivál keretében.

Az esemény pillére a különböző nemzetiségű énekes iskolák és egyházzenét művelő együttesek, scholák bemutatkozása volt. Különösen földrajzi környezetünk, a Kárpát-medence és Közép-Európa nagy tradíciójú, avagy újonnan alakult, de az európai liturgikus hagyomány talaján álló és működő együtteseit akarta a fesztivál most az első alkalommal, s majd a későbbi években is vendégül látni.

Az idei eseményen máris illusztris vendégek jelentek meg: a svájci Szt. Ursus katedrális-fiúkórus Solothurnból, hazájukban a legrégebbi, immár 400 éve működő énekes iskola diákjai, egy remek színvonalú kievi együttes, a Vervycja Kórus, a Ivovi Rosava gyermekkar, az ungvári görög katolikus székesegyház énekkara, s ezekhez csatlakoztak a hazai meghívottak: a budafoki Szent Lipót Schola, a krisztinavárosi plébániatemplom scholája, a budapesti Voces Aequales Énekegyüttes, a kőbányai Szt. László-plébániatemplom vegyeskara, a Szt. István téri katedrális-fiúkórus és a rendező Budapesti Énekes Iskola hangversenyegyüttese. Összesen 250 énekes vett részt a programokban.

A BÉNI művészeti vezetői (*Mezei János* és *Bubnó Tamás*) számos egyházzenei fesztiválon fordultak már meg szerte a világban. Véleményük szerint ezen események legtöbbször van egy súlyos hiányossága, nevezetesen az, hogy a világi fesztiválok mintáját követik, s a liturgikus keretbe való, a liturgikus alkalmakhoz komponált zenék nem szertartásokon, hanem túlnyomórészt koncerteken hangzanak el. A zenedráma műfajából vett hasonlattal élve: opera koncertelőadásban. Ami lehet nagy zenei élmény, és a mű teljességét, s benne a zene funkcióját nem adhatja vissza. Olyan fesztivált szerveztek tehát, amelyben a hangsúly a liturgiára helyeződött. A délutáni vesperás, s az azt követő mise menetét kézbe kapta az odalátogató, sőt, aki kívánta, énekelhette is a hívek által előadandó részeket, a latin nyelvű polifon betétek szövegfordításait pedig végig követhette. A koncepció helyességét igazolta, hogy a Rezső téri templom padjait mindennap megtöltő közönség egyre bátrabban kapcsolódott be az éneklésbe, a liturgiába.

A fesztivált az aradi vértanúk emléknapján a fővédnök, *Székelyné Gyökössy Dóra*, Józsefváros alpolgármestere nyitotta meg. Ezután a BÉNI hangversenyegyüttese a Weiner-Szász *Kamarszimfonikusok* közreműködésével *Gregor Joseph Werner* (1693–1766) *Vesperae de Confessoribus* (Hitvallók vesperása) c. művét énekelte az esti zsolozsmán, majd a vértanúk halálának 150. évfordulóján, gyászmise keretében, az említett komponista a kismartoni Esterházy-udvar zenei vezetője, s e poszton Haydn elődje Requiemjét szólaltatták meg.

A BÉNI pár éve rendszeresen éneklő Werner egyházi műveit, a Hungarotonnál meg is jelent már albuma, s továbbiak felvételét is tervezi. *Szabóki Tünde*, *Patay Péter*, *Bubnó Tamás* és *Cser Péter* voltak a szólisták, az együtteseket *Mezei János* irányította.

Másnap a megjelentek a budafoki Szt. Lipót Schola (vezetőjük Molnár Johanna) irányításával énekelték a vesperást és a misét is, majd ezután a Svájból érkezett fiúkórus hangversenyét hallgathatták meg az érdeklődők. A német katedráliskórusok megbízható, jó színvonalú, igényes műsorral és felkészülten megjelenő képviselőit ismerhették meg a Szt. Ursus-katedrális fiúkórusában. Peter Scherer dirigált, közreműködött Turo Grolimund fuvolaművész.

Október 8-án, Magyarok Nagyasszonya ünnepén, mely a templom búcsúja is, az ünnepi Mária-vesperást és a misét a Szendrei Janka vezette krisztinavárosi schola irányította, majd a Voces Aequales együttes Magna Domina Hungariae (Magyarok Nagyasszonya) címmel összeállított hangversenye hangzott el. A szeptember 8-i Mária-ünnep liturgikus vesperás-rendjét követő összeállításban a gregorián énekek és a középkori korai polifónia mellett az 1522-től Budán is működött kitűnő német mester: Thomas Stoltzer motettáit szólaltatta meg a hattagú férfiegyüttes, koncentrált és homogén hangzást létrehozó előadásban.

Október 9-én a Szt. István téri Általános Iskola katedrális-fiúkórusa (vezetők: Kocsis Csaba és Mízsei Zoltán) irányította a vesperást. A szentmisén a nagymúltú, idén megalakulásának 80. évfordulóját ünneplő Kőbányai Szent László-plébánia-templom kórusa énekelt, Varsányi István vezetésével. Hidas Frigyes In Honorem Reginae Pacis c. miséjében Lipták Mária, Bardócz Erzsébet, Baski István és Korpás Ferenc voltak a szólisták, akik a kórusal egyetemben remek teljesítményt nyújtottak. A misét követő egyházzenei hangversenyen ukrán vendégek énekeltek. A 12 tagú Ivov-i Rosava gyermekkar Krisztina Gertsik vezetésével könnyedebb, zeneileg kevésbé igényes kompozíciókat szólaltatott meg sajátos, erőteljes, a népzenei éneklésmóddhoz közel álló stílusban. A koncert további részében egy kitűnő kijeji görögkatolikus kamarakórus, a Vervycja XVIII–XX. századi ukrán egyházzenei műveket énekelt. Vezetőjük, Miroszláva Gertsik biztos kezű, kitűnő zenei megoldásokat sugalló irányításával méltán keltett óriási sikert a zsúfolásig megtelt templomban.

A fesztivál zárónapján a kárpátaljai görögkatolikus egyházzenei élet jeles képviselője, az

ungvári görögkatolikus székesegyház énekkara adott matinét. Vezetőjük Orosz Mihály Gyula. A 170 éves múltira visszatekintő együttes az 1949–1991-ig tartó kényszerű hallgatás után már rendezte sorait, s a szláv hangzás kiérleltsége mellett egyre hangsúlyosabban jelenik meg a Kárpátalján mindig is sok eredetű zeneiség (magyar, német, ruszin, orosz hatás) minőségi megvalósítása. 11 órakor a katolikus egyház reggeli zsolozsmáját, a laudest énekelte a Fővárosi Kántórátus Rezső téren működő fiú-férfi együttese, melynek tagjai a BÉNI növendékei és tanárai. Ösbemutatóként a 150. zsolttár előtt és után Dukay Barnabás antifónái hangzottak el, melyek liturgikus és zenei szempontból is kifogástalanul illeszkedtek a gregorián zsolozsma környezetébe. A fesztivál eseményeit a BÉNI hangversenyegyüttese zárta. A zárómisén G. J. Werner: Missa Contrapunctata c. kompozícióját énekelték, ízelítőt adva következő Werner-albumuk műsorából. Mezei János orgonált, Bubnó Tamás vezényelt.

Az I. Magyarok Nagyasszonya Fesztivált néhány nap után mérlegelve elmondható, hogy a liturgikus-fesztivál elképzelés a művészeti vezetés részéről helyesnek bizonyult, csakúgy, mint a bizánci rítusú egyházi zene programba illesztése. Az öt napig tartó rendezvény iránt való folyamatos és nagy érdeklődés a hívek és a hangversenylátogatók részéről reményt ad arra, hogy 2000 októberében megvalósuló II. Fesztivál újabb szép esemény lesz a résztvevők és a közönség számára egyaránt. Az I. Fesztivál szervezői és rendezői példás együttműködést valósítottak meg mindvégig. A Budapesti Énekes Iskola, a Józsefvárosi Kulturális Központ és a Rezső téri plébániatemplom vezetői és munkatársaik egyaránt magukénak érezték a tennivalókat, s így jó érzéssel osztozhatnak a sikerben is. Rajtuk túlmenően meg kell említeni a finanszírozás alapját képező, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától, a Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottságától és a Vox Pannonica Alapítványtól kapott támogatást, valamint az esemény lebonyolításában alapvető szerepet vállaló Belváros-lipótvárosi Deák-Diák Általános Iskolát, a Budapesti Görög Katolikus Kórust, a Rákospalota-Sashalmi Görög Katolikusok Egyesületét és a Budapest Kerámia Kft-t.

Bubnó Tamás

Orgonahangversenyek

Mátyás-templom

A Budavári Nagyboldogasszony Templom Alapítvány —vasárnap esténként 1/2 8 órai kezdettel— idén ősszel is francia-magyar orgonaesteket rendez. Ennek nyitóhangversenyén, október 17-én, *Hock Bertalan*, a fesztivál művészeti vezetője előadásában Bach, Liszt, Franck, Widor, Antalffy-Zsiross és Kodály művei hangzottak fel. Október 24-én *Julien Bret* Mozart, Mendelssohn, Vierne és Gilles kompozícióit

szólaltatta meg, november 7-én *Ruppert István* (orgona), *Bélyei Adél* (hárfa), *Magyar Ágnes* (hegedű) és *Fekete Attila* (tenor) Liszt, Gounod, Guilmant, Hidas és Koloss darabjaival lép fel. A sorozatot november 14-én *André Isoir* koncertje zárja, melyen a neves francia előadó tolmácsolásában Piroye, Calviere, Boëly, Lefébure-Wély, Franck, Tournemire, Nibelle, Rougier és Camonin műveit hallhatja a közönség.

Belvárosi templom

1999. nyarán „Belvárosi Orgonaestek” címmel a Belváros-Lipótváros Önkormányzata, a Belvárosi Zenei Alapítvány és a Gazdasági Minisztérium támogatásával rendeztek hangversenysorozatot a budapest-belvárosi főplébániatemplomban. A vasárnap esténként 19 órakor kezdődő —ingyenesen látogatható— hangversenyeken az alábbi előadók léptek fel: július 4-én *Trajtler Gábor* (Clérambault, Bach, Franck, Gárdonyi, Dubois művei), július 11-én *Miklósi András* — orgona, *Csavlek Etelka* — ének és *Kőrösy Miklós* — oboa d’amore (Bach, Zelenka, Mozart, Franck, Grieg, Boëlmann), július 18-án

Sepsy Károly (Stanley, Buxtehude, Bach, Franck, Bonnet, Gárdonyi), július 25-én *Kovács Róbert* (Bach, Mendelssohn, Liszt, Reger), augusztus 1-én *Solymosi Ferenc* (Bennet, Guilmant, Walter, Buxtehude, Bach, Liszt, Guilmant, Lemmens), augusztus 8-án *Leányfalusi Vilmos* (Clérambault, Franck, Widor, Bonnet, Gigout, Vierne), augusztus 15-én *Virágh András* — orgona és *Buzás Aida* — ének (Bach, Mozart, Franck, Liszt, Marchesi, Lisznyay, Koloss), augusztus 22-én *Murányi Zsuzsanna* (Bach, Boëlmann), végül augusztus 29-én *Koloss István* (Bach, Liszt, Antalffy, Koloss kompozíciói).

Nagykőrös, református templom

A templom új orgonáján 1999. május 23-án, pünkösdvasárnap este 18 órai kezdettel *Erich Türk* (Kolozsvár-Medgyes) hangversenye volt hallható, melyen a fiatal erdélyi művész Bach, Franck, Hindemith és H. P. Türk műveit adta elő. Július 18-án, vasárnap este 18 órakor az Amszterdamban élő *Szilágyi Gyula* Noordt, Bach, Mendels-

sohn, Gárdonyi, Oortmerssen és Koloss darabjaival lépett fel. Augusztus 2-án, hétfő este 20 órakor a Nemzetközi Kodály Fesztivál keretében a templomban a *Debreceni Kodály Kórus* (vez. *Erdei Péter*) hangversenyén Kodály „Missa brevis” és „Laudes Organi” című kompozíciói hangzottak fel, orgonán *Pálúr János* működött közre.

Szeged-Rókus

A templomban a „Rókusi Orgonaestek Zeneművészeti Alapítvány” rendezésében immár nyolcadik éve hallható egy-egy őszi és tavaszi hangversenysorozat. A koncertek szerda esténként 19 órakor kezdődnek. Az idei őszi sorozat keretében szeptember 15-én *Hans Eckart Schlandt* (Brassó) Schuster, Richter, Enescu, Walther és Bach műveivel lépett fel, szeptember 29-én *Pálúr János*

(Budapest) és a *Szegedi Bartók Kórus* (vez. *Rozgonyi Éva*) hangversenyén Sweelinck, Bach, Vierne, Duruflé és Bárdos darabjai valamint Pálúr János improvizációi voltak hallhatók. Október 13-án *Enyedi Pál* — orgona (Budapest) és *Felletár Melinda* — hárfa (Szeged) előadásában Bach, Spohr, Mcsedelov és Messiaen kompozíciói szólaltak meg, október 20-án *Paul Ayres* (London) Buxte-

hude, Bach, Blow, Purcell, Franck, Duruflé, Kagel és több kortárs brit komponista műveit szólaltatta meg. A sorozat december 19-én (kivételesen vasárnap) a szegedi *Kiss Mariann* és a *Szóllósy Vonós-*

négyes karácsonyi koncertjével zárul, melyen az érdeklődők Bach, Haydn, Mozart, Dubois, Dupré, Britten, Gárdonyi Zoltán és Gárdonyi Zsolt darabjait hallhatják.

Budapest–Zugló, katolikus templom

A templomban szombat esténként 19 órai kezdettel rendeznek orgonahangversenyeket. Az őszi sorozatban szept. 18-án *Baróti István* (Budapest—Esztergom) Bach, Vieme és Messiaen műveivel lépett fel, október 1-én *David Titterington* orgonakurzusának résztvevői—*Bódiss Tamás, Enyedi Pál,*

Finta Gergely, Pál Diana— Bach-, Franck- és Messiaen-kompozíciókat adtak elő. Október 23-án *Franz Metz* (Hechingen, Németország) előadásában Bach, Vieme és Pogatschnigg Guidó darabjai voltak hallhatók. A sorozatot 2000. január 1-én *Herbert Wulf* (Budapest) újrakezdésével zárja.

Erdélyi szász templomok orgonás sorozatai

A tavalyi rendezvényekhez hasonlóan az idei nyáron is több erdélyi szász evangélikus templomban került sor—általában hetenként—orgonakoncertekre. Ezekről az alábbi híradást kaptuk:

Nagyszébenben szerda esténként 18 órakor, a rövid ígéhirdetéssel összekötött alkalmakon az alábbi előadók léptek fel: június 6-án (kivételesen vasárnap este 19 órakor) *Michael Schönheit* (Lip-cse), június 18-án *Windhager-Geréd Erzsébet* (Bécs), július 7-én *Dan Racoveanu* (Bukarest), július 14-én *Alföldy-Boruss Csilla* (Budapest), július 21-én *Diana Enciene* (Vilnius), július 28-án *Torsten Wille* (Bergisch Gladbach), augusztus 4-én *Nicoleta Paraschivescu-Popa* (Nagyszében), augusztus 11-én *Ursula Philippi* (Nagyszében), augusztus 18-án *Erich Türk* (Kolozsvár), augusztus 25-én *Eckart Schlandt* (Brassó), szeptember 1-én *Marek Toporowski* (Varsó), szeptember 8-án *Steffen Schlandt* (Brassó), szeptember 15-én *Elisabeth Roloff* (Jeruzsálem), majd a sorozatot október 10-én (kivételesen vasárnap 19 órakor) *Pater Ambros Koch* (Svájc) hangversenye zárta.

Fogarason szombat esténként 18 órai kezdettel tartottak koncerteket. Június 12-én *Hans Eckart Schlandt* (Brassó), június 19-én *Klaus-Dieter Untch* (Fogarás), június 26-án *Paul Cristian* (Brassó), július 3-án *Ursula Philippi* (Nagyszében), július 10-én *Dan Racoveanu* (Bukarest), július 17-én *Diana Enciene* (Vilnius), július 24-én *Alföldy-Boruss Csilla* (Budapest), július 30-án a *Feketealmi Fuvolaegyüttes* (vez. *Edith H. Toth*), augusztus 7-én *Wolfram Hoppe* (Németország), augusztus 14-én *Erich Türk* (Kolozsvár), augusztus 21-én *Remus Hennig* (Nagydisznód), augusztus 28-án *Marek Topo-*

rowski (Varsó), szeptember 4-én a *Brassói Kamara-zenekar*, szeptember 11-én *Steffen Schlandt* (Brassó), végül szeptember 18-án *Nicoleta Paraschivescu-Popa* (Nagyszében) volt hallható.

A nagydisznódi erődtemplomban június 20-án *Hans Eckart Schlandt* (Brassó), június 27-én *Remus Hennig* (Nagydisznód), július 4-én *Ursula Philippi* (Nagyszében), július 11-én *Paul Cristian* (Brassó), július 18-án *Liviu Farcas*— oboa (Marosvásárhely), július 25-én *Klaus Untch* (Fogarás), augusztus 1-én *Silvia Pana* (Kolozsvár), augusztus 8-án *Molnár Dániel* (Nagyvárad), augusztus 15-én *Erich Türk* (Kolozsvár), augusztus 22-én *Téglás Anália* (Temesvár), augusztus 29-én *Szilágyi Anna* (Brassó), szeptember 1-én *Delia Toma* (Nagyvárad), szeptember 12-én *Remus Hennig* (Nagydisznód) szerepeltek. A hangversenyek általában vasárnap délután 1/2 5 órakor kezdődtek.

Eziden Feketehalomban is—pénteken vagy szombaton este 18 órára—hívogatták az orgonamuzsika iránt érdeklődőket. A templom későbarokk, kétmanuális műemlékorgonáját a következő előadók szólaltatták meg: június 28-án *Hans Eckart Schlandt* (Brassó), július 5-én *Paul Cristian* (Brassó), július 19-én *Klaus-Dieter Untch* (Fogarás), augusztus 9-én *Wolfram Hoppe* (Németország), augusztus 23-án *Ursula Philippi* (Nagyszében), augusztus 30-án *Steffen Schlandt* (Brassó). Július 26-án a templomban a *Feketealmi Fuvolaegyüttes*, szeptember 6-án pedig az ugyancsak feketealmi *Gerhard Servatius*—hegedű és *Czirjek Csaba*—orgona voltak hallhatók. (A medgyesi hangversenyekről ld. híradásunkat lapunk előző számának 408. oldalán.)